

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ

և Ազգային Պատրիարքարանի

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ԲԱՅՈՒՄ 1884 ԱՄԻՆ

ՆԻՍՏ ԺԳ

26 ՀՈՎՏԵՄԲԵՐ 1884

Կ. ՊՈԼԵՍ

1884

ԳԻՒԱՆՔ ԱՋԻԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ՄՈՅՐ ԳԻՒԱՆ

Տիրքան	Էֆէնտի	Եուսուֆեան	Ա.	Արենդեդ
Գրիստոսաուր	»	Ղազարոսեան	Բ.	»
Յովհաննէս	»	Թորոսեան	Գ.	»
Յովհաննէս	»	Արշակունի	Ա.	Արենդեդ
Յակոբ	»	Պօյնակեան	Բ.	»
Ստեփան	»	Տամատեան	Գ.	»

Ձեռնասուրբեան Դիւան

Մատթէոս Եսկ. Իղժիրլեան Արենդեդ
 Գարեգին Վրդ. Թաթարեան
 Մարկոս Էֆէնտի Ազարէզեանց

Դաստիարակութեան Դիւան

Ռէթէոս Էֆ. Պէրպէրեան Արենդեդ
 Գէորգ » Ապտուլլահ
 Միքայէլ » Մամիկոնեան

Կալուածոց Դիւան

Գրիստոս Էֆ. Ղազարոսեան Արենդեդ
 Յակոբ » Եէմէնիճեան
 Պօղոս » Թորգոմեան

Համարակալութեան Դիւան

Կարապետ Էֆ. Սըլվաճեան Արենդեդ
 Մկրտիչ » Ճանժմեան
 Պառնիկ » Յովակիմեան

Յարաբերութեան Դիւան

Յովհաննէս Էֆ. Թորոսեան Արենդեդ
 Ռուբէն » Պուլկուրեան
 Վիչէն » Օրմանեան

Իրաւասութեան Դիւան

Յովհաննէս Քչյ. Մկրեան
 Յակոբ Էֆէնտի Արշակ
 Գարրիէլ » Նորատունկեան

Նախաձեռնութեան Դիւան

Մինաս Էֆէնտի Չեչաղ Արենդեդ
 Յովհաննէս » Արշակունի
 Նշան » Պօյաճեան

Իմբագրութեան Դիւան

Հարարձում Էֆէնտի Ալաճաճեան
 Յակոբ » Գուրգէն
 Կարապետ » Իւթիւճեան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ԲԱՏՈՒՄՆ 1884 ԱՄԻ

ՆԻՍՏ ԺԳ.

26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1884

ՆԱԽԱԳԱՀ. — Տ. Սիմեոն Եպիսկոպոս Սէֆէրեան (Ա.ժ.Կ.Կ.).
ԱՏԵՆԱՊԵՏ. — Տիգրան Էֆէնտի Եռուսեփեան.

Օ Ր Ա Կ Ա Ր Գ

- Ա. — Ատենական գործողութիւնը .
- Բ. — Խնդիր երեսփոխանութեան Թ. Էֆ. Պէկեանի . (Շար. վիճաբանութեան)
- Գ. — Ընտրութիւն Եւմտից Յանձնախմբի Ազգային Ժողովոյ .

Ատենապետ Եֆէնտի ատենանք կը բանայ ժամ 4ին , 'ի ներկայութեան 34 Երեսփոխանաց , որոց վերջին թիւը 32ի կը յանգի :

Եւ ըստ որում , Ատենապետը Էֆէնտիներէն՝ առաջինն ճամբորդութեան և երկրորդն հիւանդութեան պատճառաւ բացակայ կը գըտնուէին , ուստի ժողովոյ հասանութեամբ Ատենապետ Էֆէնտի կը հրաւիրէ զԳուրգէն Էֆէնտի անցնիլ 'ի Կիւսան և վարել տոժմանոց Ատենապետի պաշտօնն :

Օ Ր Ա Կ Ա Ր Գ

Ա.

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ Բ

1.

Յացակալութիւնք

Երեսփոխաններէն՝ Նշան Էֆէնտի Գարազաշեան, ճամբորդութեան և Յոսիպ Էֆէնտի

Պօշնակեան հիւանդութեան պատճառաւ ժողովոյ այս աւուր 'իստէն բացակայ մնալին զըրով հաղորդած լինելով Կիւսանին , իբր օրինաւոր բացակայը՝ կարձանագրուին 'ի տուժարի ներկայութեան :

2.

Ծանօթութիւն 'ի Կիւսանէ վասն վասն բացման թ.Բ. նստի Ատենապետութեան

Ատենապետ Էֆէնտի յայտնելով թէ վերջի նստի տարագիր Ատենապետութիւնն ժողովոյ բացման պահուն միայն կարելի եղած է ապագրութենէ դուրս գալ և Երեսփոխանաց բախտիլ , հետեւաբար կարելի չէ սոյն նստին մէջ ընդունելութեան ենթարկել զայն , կանցնի ատենակոսն միւս գործողութեանց :

3.

Հրաժարագիր Յովնանեն ԷՖ. Արշակունցոյ.

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Մեր պաշտօնակիցն ընդ Արշակունի Յովնանէս էֆէնտի կողմանէ զիր մը յանձնուած է Գիւանիս, որով կուգայ յայտնել թէ՛ ուղղւորութեան պատճառաւ պարտաւորուած է հրաժարիլ Երեսօխմանութենէ և հետեւաբար ժողովոյս Ատենադպրութեան պաշտօնէն, ինչպէս նաեւ Նախաձեռնութեան Գիւանի անդամակցութենէ :

Ահաւարկ իւր հրաժարագիրն :

Վսեմաշուք Ատենապետ Ազգային
Ժողովոյ

Անձնական գործերով Մայրաքաղաքէս մեկնելու պարտաւոր՝ կուգամ հրաժարականս տալ յ'անդամակցութենէ Մայր-Գիւանիդ, ընդ նմին և Նախաձեռնութեան Գիւանի, ինչպէս և յ'Երեսօխմանական պաշտօնէ :

Մնամ յարդանօք
Արշակունցի Յովնանէս

23 Հոկտեմբեր 1884

Յ. Գ. — Այս շրջանի բոլոր աւելցած Ատենադրութիւնք, ամիսներու բաժնը ուած և կապուած, ամենայն կանոնաւորութեամբ և կը մնան Մատենադարանի մէջ :

ՁԵՐԱՋ Մ. ԷՖ. — Արշակունի էֆէնտի Յիւլիպէ կերթայ այնպէս ինչպէս Աղարէղեան էֆէնտի Այնթապ գնաց, առանց գիտնալութէ՛ անդ պիտի մնայ կամ ոչ : Եւ ինչպէս որ ժողովս մերծեց Աղարէղեան էֆէնտի հրաժարականն, կ'առաջարկեմ մերծել նոնեւ Արշակունի էֆէնտիին, ըստ որում տակաւին յայտնի չէ թէ՛ մնայուն թէ՛ ոչ առժամայ կերպիւ կը ճամբորդէ նա :

Ժողովս պէտք չէ կրիւ չափ և կըն գործածէ իւր այն պաշտօնակցաց նկատմամբ, որոց հրաժարականներն համաձայն պատճառներէ յատուց եկած են, մտնուող թէ՛ Արշակունի էֆէնտի իւր պաշտօնավարութեան միջոցին իւր պարտականութիւններն խզի մտք կատարած և ծառայութիւններ մատուցած է ժողովիս :

ԳՈՒՐԳԵՆ Յ. ԷՖ. — Կը ձայնակցիմ Ձերազ էֆէնտի :

ՊԵՏԵՍ Յ. ԷՖ. — Հարկ է զիտնալ թէ՛ Աղարէղեան էֆէնտի իւր հրաժարագիրն Գիւանին հաղորդած օրն, ինքն ալ ներկայ կը ասա, և յայտնեց թէ՛ իւր 'ի Այնթապ հաստատուիլն կամ ոչ՝ անորչէ և թէ մնայ, կը զրէ, հետեւաբար իւր այս բացատրութեան վրայ՝ ժողովս հարկ տեսաւ մերծել հրաժարականն : Մինչդեռ Արշակունի էֆէնտի պարզապէս մեղ կիմայնէ թէ՛ ճամբորդութեան պատճառաւ պարտաւորուել է հրաժարիլ, առանց յայտնելու այդ ճամբորդութեան առժամեայ լինելն կամ ոչ : Ուստի կ'առաջարկեմ որ իւր ազ հրաժարականն իրբեւ պող՛ ընդունուի ժողովս :

ՁԵՐԱՋ Մ. ԷՖ. — Ես պատճառներ անկիմ հաւատարու թէ Արշակունի էֆէնտի եւս միեւնոյն պարագայից մէջ կը գտնուի, ինչ պարագայից մէջ որ գտնուեցաւ Աղարէղեան էֆէնտի :

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՖ. — Ձերազ էֆէնտի զիտողութիւնն իրաւացի է, բայց այս բացականցութեանց խնդրոյն մէջ կայ պարագայ մը նկատողութեան արժանի :

Եստ անգամ կը տեսնենք թէ Երեսօխմանք ճամբորդութեան պատճառաւ բացակայ կը մնան անպայման ժամանակաւ և մինչեւ իսկ ստորինեթով, առանց իսկ պաշտօնին թողլու և

մենք չենք կարող զնսան հրաժարեցուցեալ նկատել և այսպէս երեւոխոյանական այժ ունենին կը մնան թափուր :

Ուստի հարկ անհրաժեշտ է որ երեսպա- խանական ժողովս մի անգամ ընդ մշտ որոշ պայմանաժամ մը զձէ ճամբորդութեանց տե-ւողութեան մասին , զոր օրինակ վեց ամիս , և երբ այդ պայմանաժամն կը լրանայ , իրաւունք ունենայ տնօրէնացիս հրաժարեցուցեալ յայ-տարարել նոյն բացակայ երեսպոխանը :

ՍԸՎԱՃՅԱՆ Կ. ԷՖ. — Շատ օրինական է այդ առաջարկն :

ՁԵՐԱՋ Մ. ԷՖ. — Ես ալ կը ձայնակցիմ Սուրէնեան էֆէնտիի և կը խնդրեմ որ իւր ա-ռաջարկն 'ի գիր առնելով յանձնէ Մայր-Դիւա-նին որպէս զի ձեռնհաս Դիւանին բնութեան յղուելով վերադառնայ աստ , և ըստ այնմ կարենամք օրինաւորապէս որոշում տալ :

ՁԱՅՆԵՐ — Ուրեմն այդ հրաժարագիրն ալ պէտք է յղել Նախաբնինչ Դիւանին :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Հարկ է զխոնալ որ Սուրէնեան էֆէնտիի կողմանէ ներկայացեալ առաջարկն մի միայն Արչակունի էֆէնտիի հը-րոժարագիրն վրայ շը մասնաւորի , այլ կը տարածի նաեւ բոլոր այն երեսպոխանաց վրայ որք ճամբորդութեամբ տարակայ կը գտնուին ժողովս : Խնդիրն պէտք է այս կէտիս մէջ ըմ-բոնել :

ՁԱՅՆԵՐ — Այո՛ , այդպէս է :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ուրեմն տոկոսելով առայժմ Արչակունի էֆէնտիի երեսպոխանու-թեան տուած հրաժարագրին ընդունելութիւնն , ժողովոյդ բուկին կենթարկեմ նորա հրաժա-րականն յանդամակցութենէ Մայր-Դիւանի և միանգամայն Նախաձեռնութեան Դիւանի :

Գուէտրիւթիւն կատարուելով ժողովն Ա ի դէմ միաձայնութեամբ ԿԸՆԴՈՒՆԻ Ար-չակունի էֆէնտիի հրաժարականն Ատենադպ-րութենէ Մայր-Դիւանի և անդամակցութենէ Նախաձեռնութեան Դիւանի , յետաձգելով նո-րա երեսպոխանական հրաժարագրին ընդունե-լութիւնն :

Ապա Ատենապետ էֆէնտի ժողովոյն ըն-դունելութեան կ'ենթարկէ Սուրէնեան էֆէն-տիի կողմանէ բացակայութեանց տեւողու-թեան մասին ներկայացեալ առաջարկն , որ սկզբմամբ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ, ԿԸ ԵՎ Ե Նախաձեռ-նութեան Դիւանին 'ի բնութիւն և 'ի տեղե-կադրութիւն :

4 .

Հրաժարագիր Զերագ Մ. Էֆենտիի յանդամակցութեան Ելմտական Յանձնա-խումբի Ազգային ժողովոյ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Նոյնպէս Պատ. Փո-խանորդ Հօր միջոցաւ Դիւանիս տուողուած է Զերագ Միւսսա էֆէնտիի հետեւեալ հրա-ժարագրին յանդամակցութենէ Ելմտական Յանձնախումբի Ազգային ժողովոյ :

Գերաշնորհ Պատր. Փոխանորդ Հայր Պատիւ ունեցայ ստանալ Ձեր պաշ-տմանդիր , և կը վութամ յայտնել թէ անհնար է ինձ ընդունիլ Ելմտական Յանձնախումբի անդամակցութիւնն , որ-մէ հրաժարած եմ Ազգային ժողովին մէջ իսկ :

Խնդրելով որ հաճիք ընդունիլ յար-գական զգացումներս , կը մնամ մշտ , Գերաշնորհ Հայր ,

Ձեր խնարհ որդի Մ. Զերագ

1 Հոկտեմբեր 1884 Պէոյիւր-Տէրէ

(ՅԵՐ ԸՆԴԵՐՅՈՒՆ)

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՑ. — Լսեցիր Քիւրդէնու ճեան էֆէնտիի սոյն առաջարկութիւնն , ուստի կը հրահրեմ երեսփոխանք առ այս յայտնել իւրեանց զիտարութիւնքն , եթէ ունին :

ԶՕՊԱՆԵԱՆ Մ. ԷՑ. — Ես կը կարծեմ թէ ժողովոյ գումարու մենան երեկոցեան վերածելու ընտ հորի չ'իւրց : Ըստ իս , ներկայ եղանակի համար , բաւ է Ատեանն բանալ ժամ 4 ին և փակել 7 ին սյսինքն կէս օրէն երեք ժամ յաւաջ :

Ժողովն ձայնակցելով Զօյանեան էֆէնտիի սոյն բարեփոխման , մէկ բուէի զէմ միտձայնութեամբ կ'ՈՐՈՇԷ կէս օրէն երեք ժամ յաւաջ բանալ Ատեանն , և փակել կէս օրին , և հետեւաբար ներկայ եղանակին համար յաւաջիկայ նիստն սկսեալ ժամ 4 ին ատեան բանալ և 7 ին փակել զայն :

7.

Պաշտօնագիր Ազգային Վարչութեան խառն ժողովոյ 'ի մասին երուսաղիմայ պարտուց բարձման խնդրոյն .

Ատենապետ էֆէնտի յայտնելով թէ Երուսաղիմայ պարտուց բարձման խնդրոյն աթիւ Ազգային Վարչութեան խառն ժողովոյ կողմէն պաշտօնագիր մ'առանջուած է Դիւանին , կը հրահրէ զԱտենապետի էֆէնտի ընթեռնուլ զայն :

Վ. օճմամբայլ Ատենապետ էֆէնտի Ազգային Երեսփոխանական Ժողովոյ .

Ինչպէս կը յիշէք , Ազգային Վարչութեան խառն Ժողովն 1884 Յունիս 30

թուականաւ տեղեկագիր մը մատուցած էր Պատկառելի Ժողովոյդ Երուսաղէմի պարտուց բարձման խնդրոյն վրայ : Սոյն խնդրոյն կարգադրութիւնն ստիպողական ըլլալով Ազգային Վարչութեան խառն ժողովն հարկ կը համարի զիմել Պատկառելի Ժողովոյդ և խնդրել որ բարեհաճի ստիպողութիւն ընծայել գործին և նկատողութեան առնուլ մատուցեալ տեղեկագիրն :

Ի զիմաց խառն Ժող. Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան

Կրօնական Ժողովոյ

Ատենապետ Բ. Ատենապետ Վ. Վրդ. Տեր Մինասեան Ս. Եպիս. Սեֆերեան

Քաղաքական Ժողովոյ

Ատենապետ

Ատենապետ

Ն. Ալվազեան

Ս. Մարտոսեան

25 Հոկտ. 1884 Կ. Պոլիս

ՍԸՎԱՃԵԱՆ Կ. ԷՑ. — Կը տեսնեմ թէ Վարչութիւնն իւր սոյն սրատօնագրով կուզայ խնդրել ժողովս որ ստիպողականութիւն տայ Երուսաղիմայ պարտուց բարձման խնդրոյն : Ուստի կ'առաջարկեմ որ Ժողովոյ յաջորդ նիստն փոխանակ տասն և հինգ աւուր՝ ութ օրէն տեղի ունենայ 'ի զանփակ , և Օրակարգի առաջին խնդիր նշանակուի յիշատակեալ տեղեկագիրն :

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՑ. — Ընդունելով Սըվաճեան էֆէնտիի առաջարկութիւնն , ես եւս կ'առաջարկեմ որ այց Տեղեկագիրն ուրոյն տողադրուելով նախապէս բաշխուի երեսփոխանաց , որպէս զի կարելի լինի ուսումնասիրել խնդիրն և սրտաբանութեամբ զալ հոս :

ԶՕՊԱՆԵԱՆ Մ. ԷՑ. — Բայց չեմ կարծեր որ ոյղթան սուղ միջոցի մէջ կարելի լինի տեղեկագիրն սրտագրելով երեսփոխանաց բաշխել

ՓԱՖԱՋԵԱՆ Մ. ԷՖ. — Արեւմտեան լրագրաց միջոցաւ թող հրատարակուի այն :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ըստ որում նիստն դռնփակ ընել որոշուած է, հետեւաբար կարելի չէ լրագրաց միջոցաւ հրատարակել զայն: Ասիկէն 'ի գոտ այս տեղեկագիրն (ցոյց տալով) մէջ տեսնազրութենէ մը շատ աւելի ընդարձակ է և 'իւրանս չէ կարող խօստանալ որ կարենայ ութ օրուան մէջ զայն տպագրեալ հասցնել Երեսփոխան Տեառոց :

ՄԷԼԻՔԵԱՆ Մ. ԷՖ. — Եթէ Տպարանն գրեւորներն ալ աշխատի, կրնայ համարել, Չայս մտածով զիտեմ, վասն զի իմ Ատենադպրութեանն օրով ասիկց շատ աւելի ընդարձակ տեղեկագրեր կարող եղած եմք Յ-4 աւուր մէջ հասցնել, բաւական է որ Պատ. Տեսն. Խորհուրդն զրամ վճարէ :

ՁՊՊԱՅԵԱՆ Մ. ԷՖ. — (Իբր անգամ Տրնտեսական Խորհրդոյ) Արդէն Տեսն. Խորհուրդն 'ի հաշիւ Ազգային Ժողովոյ՝ պիտոճէին մէջ նշանակեալ գումարէն աւելին կը վճարէ և այս մասին պէտք եղածն պիտի խորհի :

ՍՐԱՎԱՅԵԱՆ Կ. ԷՖ. — Տեսնական Խորհուրդն պիտոճէին մէջ որոշեալ գումարէն աւելի վճարեալ իրաւունք չունի: Եթէ որոշեալ գումարն չ'րաւեր, օրինաւորապէս շարժած լինելու համար՝ հարկ է որ Մայր-Դիւանն դայ և նոր վարկ մը պահանջէ Ժողովէս :

ՁԱՆՆԵՐ — Իրանացի է :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Արդէն նոր վարկ մը պիտի պահանջէ 'իւրանս : — Այժմ բուն խնդրոյն դառնալով, կը տեսնեմք որ Երեսփոխանը ոմանք կտառաբարկեն ութ օրէն գումարել 'ի դռնփակ նիստ, Օրակարգի տառաջին խընդիր նշանակելով Երեսփոխան պարտոց խընդ.

այն առթիւ Վարչութեան յիշատակած տեղեկագիրն, որ մինչև նոյն օրն ուրոյն տպագրուելով Երեսփոխանայ պիտի բաշխուի :

Եթէ Ժողովը այն տառաբարկեան համարաւ է և զէմ խօսող չ'կայ, քուէի կը զընեմ զայն :

ՁԱՆՆԵՐ — Կ'ընդունիմք, կ'ընդունիմք :

Հետեւաբար բուէարկութիւն կատարուելով, Ժողովը միաձայնութեամբ ԿՈՐՈՇԷ յառաջիկայ նիստն գումարել 8 օրէն 'ի դռնփակ Օրակարգի Ա. խնդիր նշանակելով «Տեղեկագիր Վարչութեան 'ի մասին պարտոց բարձման Երեսփոխան» , և միաձայնութեամբ մինչև նոյն օրն այն տեղեկագիրն ուրոյն տպագրելով բաշխել միմիայն Երեսփոխանայ :

8.

Տեղեկագիր Համարակալութեան Դիւանի 'ի վերայ Ելմացոյցի 1882-83ամի Կեդրոնական Սնտուկի .

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Կեդրոնական Սնտուկի 1882-83 ամի Ելմացոյցն Ժողովոյս հինգերորդ նստին մէջ 'իւրանս աւանդուած լինելով, ըստ օրինի յղուած էր առ Համարակալութեան Դիւանն 'ի քննութիւն և 'ի տեղեկագրութիւն :

Համարակալութեան Դիւանն այսօր բերած է իւր տեղեկագիրն զոր պիտի ընթեանու Ատենադպր էֆէնտի :

Վսեմաշուք Ատենապետ էֆէնտի Ազգային Երեսփոխանական Ժողովոյ .

Ըստ յանձնարարութեան Պատկառելի Ժողովոյդ, Համարակալութեան Դիւանս մտածաց Պատրիարքարան երթալ

և Ազգային հաշուետուները քննել մանրամասնաբար :

Պատկառելի Ժողովդ կրնայ վստահ ըլլալ որ կասկածանաց տեղի տալու ո՛ր և է կէտ մը չ'նշմարեցինք, մանաւանդ Օրահաչին ու Մայր հաշիւը օրինաւորապէս բռնուած դտանք, նոյնպէս ներկայացեալ 1883-84 տարւոյ հաշիւները քննելով Պատրիարքարանի տուժարաց համաձայն դտանք զոր գոհութեամբ կը յիշատակենք : Միայն թէ՛ ըստ որում Եւմտացոյց մը չ'ունէինք մեր առջեւ, անհնար եղաւ բաղդատել թէ՛ Պատրիարքարանի ելումուտքն մինչև որ աստիճան կը համապատասխանեն Եւմտացոյցին, միայն տոմարակալութեան արդի պահանջմանց համապատասխանելու համար քանի մը պակասներ կան ըրացուելիք, որոց կ'երեւի թէ՛ Կրկնատուժարին Պատրիարքարանի մէջ հաստատուելէ՛ ՚ի վեր փոյթ չ'են տարած : Բայց ատոնք մանրամասնութեան վերաբերող խնդիրներ լինելով հարկ չ'դատեցինք Պատկառելի Ժողովդդ ատեսան հանել, ուստի և ուղղակի Տնտեսական Խորհրդոյ տեղեկագրերեցինք և աներկբայ ենք որ յիշեալ Պատուարժան Խորհուրդն պիտի փութայ նոյն պակասները լրացնել :

Ուստի կ'առաջարկենք վաւերացնել նոյնութեամբ 1883-84 տարւոյ Հաշուեցուցաղը :

Մնամք Պատկառելի Ժողովդդ
ի դիմաց Համարակալութեան Դիւանի
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. Ճանքմեան Կ. Արվամեան
26 Հոկտեմբեր 1884
Կալաթա

Ժողովը լսելով այն տեղեկագիր, ԿՈՐՈՆԷ Օրակարգն անցնել զայն :

9.

Վերանարգում ֆէլիկեան Սիմօն Էֆենտիի Պատրիարքարանի պաշտօնի մը կողմանէ տեղի ունեցած ինչ ինչ գեղմանց մասին :

Ատենապետ Էֆէնտիի հրաւիրանօր Ատենադպիր Էֆէնտի կընթեանաւ հետեւեալ վերահարցումը :

Վսեմ. Ատենապետ Ազգ. Երես. Ժողովոյ .

Նկատելով որ Պատրիարքարանի ներքին պաշտօնէից միայն նկատամբ երկիցքս հարցումն ուղղեցի, և ցարդ անպատասխանի մնաց, նկատելով նաեւ որ, պատասխան երկար ժամանակի պէտք չունի, ուստի երբ քննելով կը հարցազդնդեմ լնդիլին, թէ՛ ո՛ր մնաց պատասխան :

Ազգային Երեսփոխան Սիմօն Էֆէլեան

26 Հոկտեմբեր 1884
Կալաթա

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ֆէլիկեան Էֆէնտի այսօր կուգայ երեքնէլ Ժողովոյ վերջի և վերջնէլեր նիստերու մէջ առ Վարչութիւն ուղղեալ իւր այն հարցումն :

Սակայն ինչպէս կը յիշեք, Ժողովդ իւր վերջի դատարանն մէջ յանձնարարեց Կրկնախոր ոչ միայն այն հարցման, այլ և ասիկց յառաջ Էզած արիւղ զմտազան հարցմանց պատասխանքն ալ պահանջէ Վարչութեանէն, որ փութաց առ այս հարկ եղածն գրել : Ուրեմն այն վերահարցումն եւս ինչնին նոյն հարցմանց մէջ պէտք է նկատել, և սպասել Վարչութեան պատասխանագրին :

ՅՆԿՐԵԱՆ Ա. ԷՅՑ. — Եղած հարցումը այլ եւս Ֆէլէնտի էֆէնտիի չ'ստանալիք այլ ուղղակի ժողովոյս . գոցէ զեղծումներ տեղի ունեցած են , որոց ազաջբն առնելու համար թուր պէտք է զնել :

Մեր իրաւունքն է հարցումներ ուղղել Վարչութեան , տեղեկութիւններ պահանջել , և իր պարտքն է պատասխանել մեզ ժամանակին և ոչ թէ ամիսներով և տարիներով յետանդել զայնս :

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՅՑ. — Փորձով գիտեմք որ Վարչութիւնը սովորութիւն չունի փութով պատասխանելու առ ինքն ուղղեալ հարցմանց :

Անպեալ տարի ալ ժողովէս առ ինքն ուղղեալ հարցմանց պատասխաններն տախտակով յարադրեցնելէ զինի , վեցամսեայ նոր օրացման ստամ մ'եւս խնդրեց մեզմէ , և հազիւ ժողովոյս պահանջմանց տեղի տալով նիստ մը յետոյ իր պատասխաններն բերաւ , թէպէտ առնոր ալ զսահայեցիչ չը նկատուեցան :

Երեք նիստ յառաջ Մեակեան ժողովութեան և Բերայի հրկիւղեց հաշտն վերաբերեալ հարցումներ ըրած եմ . այս երկու խնդիրք եւս թէպէտ հին , թէպէտ ժողովչառ զբաղած է տնտեսով , բայց անոց վերայոր ալ դեռ տեղեկութիւն մը , պատասխան մը չ'ստացանք Վարչութեանէն . կը դիտեմ թէ նոյս տեսակ խնդիրներ , յորս կարեւոր անձնակառութիւնք մասն ունին , ամենէն փշալից խնդիրներն նկատուած են Վարչութեան զբանեղանին վրայ և պատճառներ ունինք ենթադրելու թէ այդպիսի խնդրոց մասին Վարչութիւնը միշտ փորձուտ զիրք մը պիտի բռնէ և շատ անգամ ձկան նման համր պիտի մնայ : Լաւագոյն է ուրեմն որ Ազգ. ժողովս ինքն յատուկ Յանձնախումբ մ'ընտրէ այսպիսի խնդրոց քննութիւնն ու լուծումը զիրացնելու համար ինքնին ստանձնելով Նախաձեռնութիւնը :

ՅԷԼԵԿԵԱՆ Ս. ԷՅՑ. — Արդարեւ կան խնդիրներ և հարցումներ որոց պատասխանելու

լու համար ժամանակի պէտքն զգացուի , բայց իմ հարցումս , զոր արդէն Քաղաքական Ժողովոյ Պատ. անդամոց մին եւս քննութեան առած է , այդ կարգի մանրադնին քննութեանց կարօտ խնդիրներէն չէ , և ստուգութեան կամ ոչ-ստուգութեան մասին պատասխանն երկու վայրկենի մէջ կարելի է տալ :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՅՑ. — Մեր ներքին կանոնադրին կը տրամադրէ որ Վարչութիւնն պարտաւորէ հարցման մը պատասխանը բերել յաջորդ նստին , կամ գէթ տեղեկութիւն տալ ժողովոյս թէ՛ երբ պիտի պատասխանէ , թէ՛ պատշաճ չ'գտանք անմիջապէս պատասխանել :

Այս տեսութեամբ կ'առաջարկեմ որ Գլ. ւանըն հաճի պողոտայէս յիշեցնել Վարչութեան օրինաց այն տրամադրութիւնը : (Տե՛ս Գեթրիի Կանոնագրի Յաւելուած Եր. յօդուածի Բ. պարբերութիւն :)

ՄԵՐԵՆԵՄ-ԳՈՒԼԻ Յ. ԷՅՑ. — Ես ալ կը ձայնակցիմ Փափազեան էֆէնտիի սրբ առաջարկը կարի բանաւոր է : Մայր-Գիւանն երբ յիշեցնէ Վարչութեան ներքին Կանոնադրի սրբ յօդուածն և հրուիրէ 'ի զորմաղրութիւն այն միկ , խնդիրն 'ի հիմանց կը լուծուի , և ժողովըս ալ ժամովաձառ չ'լինիր :

Զանազան նստարաններէ Երեսօտեանք եւս ձայնակցելով Մէրեմ-Գուլի էֆէնտիի , Առնոնպետ էֆէնտի քուէի կը զնէ Փափազեան էֆէնտիի այն օրինական առաջարկն որ ԿՐՆ-ԴՈՒՆՈՒԹԻ միաձայնութեամբ :

Հետեւորոր ԿՈՐՈՇՈՒԹԻ մինչև ցարդ յլեալ ըրոր հարցմանց նկատմամբ յիշեցնել Վարչութեան Ազգային ժողովոյ ներքին կանոնագրի յաւելուածի Եր. յօդուածոյն Բ. պարբերութիւնն :

10.

Առաջարկութիւն Յ. ԷՖ. Մերեմ-Գուլիի
'ի մասին Կեդրոնական Վարժարանի Խնդրոյն.

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Մերեմ-Գուլի Է.
Ֆելետի կողմանէ առաջարկութեան զիր մը
կայ Կիւսնիս վրայ զոր կը ներկայեմ Ժողովոյդ
նկատուման :

Վսեմաշուք Ատենապետ Էֆէնտի
Ազգային Ժողովոյ

Շուրջ երկու տարի յառաջ Ամեն.
Տ. Ներսէս Պատրիարքի նախածնունու-
թեամբ հանդանակութիւն մի բացուե-
ցաւ, Պատրիարքարանի շէնքն ընդար-
ձակելու և մի բարձրագոյն վարժարան
բանալու նպատակաւ, և 'ի վերջէ՛ այդ
հանգանակութեամբ Ղալաթիոյ Կալ-
ուածոց Մետուկին մնացորդ պարտքերը
վճարելով սոյն կալուածոց հասոյթն ամ-
բողովին վարժարանին մատակարարու-
թեան յատկացնելու որոշման յանդեցաւ:

Այս գործ Ազգին մի մեծ պիտոյքը
պիտի լրացնէր, և Տ. Ներսէս Պատրիար-
քի գլուխ-գործոցներէն մին պիտի լի-
նէր :

Իսկ այս անգամ ստուգելով կը տե-
ղեկանամ թէ՛ վարժարանին Հոգաբար-
ձութեան վերաբերեալ պայմանաց մա-
սին անհամաձայնութիւն ծագեր է վե-
րոյնեալ նպատակաւ կազմեալ Հանգա-
նակիչ Մասնախմբին և Ազգ. Վարչու-
թեան միջեւ, ուստի և խնդիրն առ այ-
ժմ 'ի բաց թողուեր է :

Հետեւաբար նկատելով որ այդ վար-
ժարանին բացման յապաղումը զրկանք
է ազգային պատանւոյն, որ ընդհանրա-

պէս Թաղային Նախարարանաց մէջ
առած ուսումը կատարելագործելու մի-
ջոյ և դիւրութիւն գտնելով միայն կը
յուսայ Ազգին և Երկրին օգտակար ան-
դամ պատրաստուիլ .

Զրկանք է նաեւ մեր ազգայնոց կա-
րող դատուն, որք նմանօրինակ բարե-
գործութեանց մէջ քոյր ազգաց քով
տեսնուած եռանդէն անմասն մնալ չեն
ուղեր .

Զրկանք է նմանապէս Ամեն. Տ. Ներ-
սէս Պատրիարք Հօր, որ իւր ազգանուէր
ծառայութեանց վրայ այս գեղեցիկ գոր-
ծին ալ յաւելլու վիպիւք կը տածէ .

Կառավարկեմ յանձնարարել վար-
չութեան Գաղ. Ժողովոյն որ՝ որոյէ ար-
տօնելի Հանգանակիչ Մասնախումբն հինգ
տարւոյ շրջանի համար կարգելի Հոգա-
բարձութեան ցուցակ մի ներկայել իւր
վաւերացման, և այս որոշումն հաղոր-
դէ անյապաղ Ամեն. Տ. Ներսէս Պատրի-
արքին, որպէս զի Նորին Սրբաշունթիւն
ըստ այնմ հրաւիրէ ղՀանգանակիչ Մաս-
նախումբն 'ի գործ :

Ազգ. Երեսփոխան
Յ. Մերեմ-Գուլի

26 Հոկտեմբեր 1884

(Յե. Էֆէնտի)

ՄԷԼԻՔԵԱՆ Մ. ԷՖ. — Մերեմ-Գուլի Է.
Ֆելետի կ'առաջարկէ արտօնել Հանգանակիչ
Մասնախումբն որ հինգ տարւոյ շրջանի համար
կարգելի Հոգաբարձութեան ցուցակ մի ներ-
կայէ Վարչութեան :

Ես կը կարծեմ թէ՛ ըստ որում նոր խըն-
դիր մ'է սա, որ այժմ երեւան կ'ընէ, ուստի
Հարկ է նախ Նախաքննութեան յղել զայն և

ներս տեղեկազիրն ուսումնասիրելէ յետոյ ըն-
դունել կամ մերժել ներկայացնել սոյն ա-
ռաջարկն :

ՍԵՂԱՃԵԱՆ Կ. ԷՖ. — Կ'երկրորդեմ Մէր-
եմէմ-Գուլի էֆ.ի առաջարկութիւնն , զի ըստ
իս , անոր գործադրութեամբն միայն կարելի
պիտի լինի իրականացնել Կեղրոնական Վար-
ժարանի մը հաստատութիւնն :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Մէրեմէմ-Գուլի
էֆէնտիի կողմանէ ներկայացեալ այդ զիրն ոչ
թէ առաջարկ մ'է , այլ պարզապէս հար-
ցում մը :

Մէրեմէմ-Գուլի էֆէնտի կըսէ թէ՛ Կեղ-
Վարժարանի Հոգաբարձութեան վերաբերեալ
պայմանաց մասին անհամաձայնութիւն ծագեր
է Հանգանակիչ Մասնախմբին և Աղբային Վար-
չութեան միջեւ : Ուրեմն օրինակուն է , նախ
հարցնել Վարչութեան թէ՛ ինչո՞ւ կարելի չե-
ղաւ այդ համաձայնութիւնը գոյացնել , և իր
բացատրութիւնն լսելէ յետոյ զարժանն ան-
րինել :

Իրաւ է թէ Վարչութիւնն ղերձ չէ ինչ
ինչ թերութիւններէ , բայց հարկ է որ ժողո-
վըս ալ ներողամտ աչօք նայի անոնց վրայ
և յարգէ իւր քուէոջն կարգեալ գործադիր
իշխանութեան մը իրաւասութիւնքն :

Խնդիրն կրնայ նախ յուրիւ նախաքննիչ
Կիւանիս , որպէս կ'առաջարկուի , բայց ամեն
պարագայի մէջ պէտք է լըւ Վարչութեան
բացատրութիւնն , զի անոնց սոյն օրինական
պայմանի գործադրութեան , ժողովս ինքնին
տնօրինութիւն մ'ընելով , պարզապէս անվըս-
տահութեան ցոյց մը ըրած կըլլայ Նորա զէմ' :

ՄԵՐԵՄԷՄ-ԳՈՒՂԻ Ե. ԷՖ. — Եթէ Կեղրոնա-
կան Վարժարանի խնդրոյն կարգադրութեան
չափազանց յապաղմամբ ետանդները մարե-
լու և խնդիրն ալ մոռացման մատնուելու չօ-
տենային , գուցէ ես ալ տարբեր կերպիւ մը

տածէի և թերեւս Փարիսզեան էֆէնտիի նը-
ման , բայց նկատելով որ խնդիրը բարձի թո-
ղի եղած և հանգանակողաց ետանդն ալ ըս-
կըսած է մարիւ . . . :

ՍԵՂԱՃԵԱՆ Կ. ԷՖ. — Մարեցոյցի'ն :

ՄԵՂԻՔԵԱՆ Մ. ԷՖ. — (Անդամ Ուսում-
նական Խորհրդոյ) կը բողբեմ Արվածեան է-
ֆէնտիի արտասանած այդ բառին զէմ' : Խըն-
դիրը մարեցիող չ'կայ :

ՄԵՐԵՄԷՄ-ԳՈՒՂԻ Ե. ԷՖ. — (Շարունա-
լով) Թողէ որ երկու բառով պարզեմ իմ ա-
ռաջարկի ոգին . յետոյ դուք կը խօսակցիք :

Առանց կարենալ զրուատելու սոյն խընդ-
րոյ մէջ Վարչութեան Գող. Ժողովին բունած
ընթացքն , իմ առաջարկս ներկայելով նպա-
տակ չունիմ Վարչութիւնը նախատելու . իմ
նպատակս գործադրութեան այնպիսի կարճ
ձամբոյ մը ցոյց տալ է , որ միանգամայն մեր
Աղբ. օրինաց ոգւոյն համաձայն լինի. վասն զի
Վարչութեան մը համար ամենամեծ իմաս-
տութիւնն առիթն օգուտ քաղելն է , և ես
զօրաւոր պատճառներ ունիմ կասկածելու թէ
պատեհ ժամանակը ձեռքէ ելնելու վրայ է .
Հետեւաբար ժողովը ինչ միջոյ որ կուզէ , թող
ընտրէ , բաւական է որ գործնական և կարուկ
լինի այն , որպէս զի Կեղր. Վարժարանի խըն-
դիրն այս անգամ ալ չ'մարդուի որ և է պատ-
ճառաւ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Լսեցիք Մէրեմէմ-Գու-
լի էֆէնտիի առաջարկութեան գիրն ու տու-
ած բացատրութիւններն , ինչպէս նաեւ առ-
ոյս' Փարիսզեան էֆէնտիի կողմանէ առաջար-
կեալ բարեիշխումը , որ է , նոխս բացատրու-
թիւն պահանջել Վարչութեանէն տեղի ունե-
ցած անհամաձայնութեան մասին :

Եթէ ուրիշ խօսք ուզող չ'կայ , ըստ օ-

րինի նախ Փափազեան էֆ.ի բարեփոխումը ժողովոյդ քուէին կ'ենթարկեմ :

Ոչ որ խօսք ուզելով, Ատենապետ էֆէնտի քուէի կը դէն Փափազեան էֆէնտիի կողմանէ ներկայացեալ բարեփոխումը, որ Կ'ըն. ԳՈՒՆՈՒԻ քուէից մեծամասնութեամբ :

Հետեւաբար Կ'ՈՐՈՇՈՒԻ յղէ Աքերէմ — Գուլի էֆէնտիի առաջարկութեան զիրն առ վարչութիւն, ստիպողաբար յանձնարարելով Նմա՛ որ Կեղրոնական վարժարանի Հոգաբարձութեան վերաբերեալ պայմանայ մասին իւր և Հանգանակիչ Մասնախմբին միջեւ ծագած անհամաձայնութեանց պատճառներն բացատրուող տեղեկագիրն հազարդէ իրեն :

41.

Հրատարագիր Ամենապատիւ Տ. Ներսիս Ս. Պատրիարք Հօր

ԱՍԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Տեսքը երեսփոխանք, թէև ատենական գործողութիւնը աւարտած են և պարտաւոր եմք անցնիլ Օրակարգին, սակայն անկից առաջ տխուր սրտատականութիւն մ'ունիմ կատարելու :

Ամենապատիւ Տ. Ներսիս Պատրիարք Հայոցն հետեւեալ հրատարագիրը յղած է Իւււանիս, զոր կը իրութեամ ներկայէլ ժողովոյդ :

Ատենապետ էֆէնտի յոտին կանգնելով կ'ընթեանու Ս. Պատրիարք Հօր հետեւեալ հրատարագիրն :

Առ վսեմ. Ատենապետ Ազգ. Երեսփոխանական ժողովոյ.

Թղթոյս կից երեւելի լսփշկաց վկայադրէն յայտնի է որ անկարելի է նու.

աստիս Պատրիարքական պաշտօն վարել այսուհետեւ, ո՛չ գործնապէս և ո՛չ անուանապէս, զի արդիւնալ է մրտօք, սըրտիւ յուզուելի, խորհիլի, մտածել, կարգալ, գրել և ըն :

Արդ, խնդրեցի Ազգային վարչութեան կրօնական և Գալաքական ժողովներէն որ նախ իմ երախտագիտագիտական զգացումներս բարեհաճին դընել առ ոտս Գահոյից Օգոստոսիառ. Վեհապետին մերոյ՝ որ իմ երկարժամանակեայ պաշտամանս միջոցին զիս սփոփեց և մխիթարեց կայսերական անդին համակրութեամբ, շնորհօք և պատիւներով, և վերջերն իսկ իւր անձնական բըժըշկապետ վսեմ. Մալրօեէնի փաշա երկիցս զրկեց՝ հիւանդութեանս վրայ ցաւ յայտնելով, որում թէ՛ նուաստս և թէ՛ սիրելի Ազգս տարալոյս չկայ, որ հաւատարիմ եղած եմք և պիտի մնամք ց'իս պառ : Գետոյ բարեհաճին յայտնել իմ խորին շնորհակալութիւններս Բարձր. Մեծեպարքոս լուսամիտ Սախտ փաշային՝ որ քանիցս վշտակցութեան հարցափորձ ըրած, և ապա իւր կողմանէ բարձրատիճան պաշտօնատար մը զրկած է՝ իւր կարեկցութիւնն յայտնելու. յայտնել նաև ներքին, Արտաքին և Դատական գործոց Բարձր. Նախարարներուն իմ շընորհակալութիւններս, և այն ամեն օտարազգի պաշտօնատեարց՝ որք քանի քանի անգամ յատուկ պատուաւոր պաշտօնատարներ զրկեցին անդեկանալու համար հիւանդութեանս մասին :

Ապա խնդրեցի նաև հաղորդել իմ շնորհակալիքս Յունաց Պատ. Ազգին այժմու և նախկին Ամեն. Սրբազան Պատրիարքաց, Ս. Սինողին և Պատրի-

արքարանին, վսեմափայլ ֆարաթէօտօրի փառային, Աղնուափայլ Տիկին Ժօրժարիֆիին, Հռովմէական և Բողոքական ազգայնոց, և մասնաւորապէս Ազարեան Գերերջանիկ Ս. Կաթողիկոսին և Պուլկարաց Ամեն Էկզարքին, Ասորոց Գեր. Դիոնէսիոս Եպիսկոպոսին, ինչպէս նաև Հրէից Գեր. Խախամազլիսին, և վսեմ. Կոմս Բամանտօսին՝ որ չ'մոռցան զիս բռնաւ, և որք կամ անձամբ այցելեցին և կամ իրենց կողմանէ եկեղեցականներ, պաշտօնատարներ, մինչև իսկ ճարտար բժիշկներ զրկեցին :

Նաևս բարեհաճին յայտնել իմ յաւիտեանական անսահման շնորհակալութիւնս զիս դարմանող ճարտար բժշկաց . բացի իմ վաղնիւց և բազմբախտ բժիշկներէս Տոքթոր Սէրպիէնէ Էֆէնտիի և Տոքթոր Փէշտիմալճեան Էֆէնտիի, և մասնազէտ ակնարայժ Տոքթոր Աճէմեան Էֆէնտիի, որոց անձնուրութիւնը, սէրը, գութը և անդուլխնամքները չ'պիտի մոռնամ յաւիտեան, յանհունս շնորհապարտ կը մնամ Տոքթոր Աղասեան, Տոքթոր Սէվեան պէյ, Տոքթոր Խօրասանճեան, Տոքթոր Շիշմանեան, Տոքթոր Ծաննի, Տոքթոր քստեփան փաշա Ալանեան, Տոքթոր Մահէ, Տոքթոր Մօրթման, Տոքթոր Միւհլիկ, Տոքթոր Բօլ աը Բէյ, Տոքթոր Լէֆթէր փաշա, Տոքթոր Յակոբ պէյ Խանտանեան, Տոքթոր Քիրեաքու, Տոքթոր Հիւնքեարպէյեանեան, Տոքթոր Օրմանեան եղբարք, Տոքթոր Դալասեան, Տոքթոր Մինասեան Էֆէնտիներու :

Իսկ Մեծ. Տոքթոր Չամպաքոյին մարդասիրութիւնը և խնամքը անմոռա-

նայի բարերարութիւն մ'է, և արժանի յաւերժական շնորհակալեաց :

Իսկ դուք, բարեհաճեցէք յայտնել իմ անսահման շնորհակալութիւններս, մանաւանդ առ Հայոց սիրեցեալ Ազգն, առ Պատկառելի Ազգ. Ժողովն, առ ամենայն ժողովս և Խորհուրդս, առ ամենայն պատուարժան եկեղեցականս և աշխարհականս թէ՛ Մայրաքաղաքիս և թէ՛ դաւառաց՝ որք իրենց ցաւակցութիւնս և կարեկցութիւնս ցուցին այցելութեամբք, հեռագրութեամբք, և գըլխաւորապէս առ Աստուած, առ Տէրն Մահու և Կենաց՝ ջերմ աղօթիւք : Իմ զգացումներս բացատրելու ո՛չ կարողութիւն ունիմ, ո՛չ միջոց և ո՛չ խօսք : Աստուած ինքն հատուցանէ ամենեցուն վարձքս բարեաց իւր անհուն ողորմութեամբս :

Արդ՝ առանց նուաստիս երկար խօսելու և մտածելու հարկ թողոյ՝ կը պաղատիմ որ, Ազգային Ժողովն անմիջապէս ընդունելով հրաժարականս, ինձ յաջորդ մը ընտրէ, որում 'ի սրտէ կարողութիւն և յաշողութիւն կը մաղթեմ Այօ է կամք Տեառն, որ է և լիցի միշտ օրհնեալս եթէ Աստուած ինձ կեանք շնորհէ, և եթէ յայսմհետէ ապրիմ, այն ալ միմիայն Օգոստափառ կայսեր և սիրելի Ազգիս աղօթելու համար յատկացեալ է :

Մնամ աղօթարար

սիրելի և օրհնեալ Ազգիս
ՆԵՐՍԷՍ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

15 Հոկտ. 1884

Կ. Պոլիս, Օրթագիւղ

(Յեք ընկերոջն)

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ահա առաջիկայ Ն. Սրբազնու-
թեան հրատարակչի մէջ յիշատակեալ բժշկաց
տեղեկագրին Հայերէն թարգմանութիւնն :

«Ստորագրեալքս, վարդապետք (Տօբ-
թէօր ան Մէտրսին) 'ի բժշկութեան, կը
յայտարարեմք որ Նորին Սրբազնութիւն
Պատրիարքն Ներսէս 'ի բազում ամաց
հետէ ախտացեալ է շաքարի հիւանդու-
թեամբ, և ժամանակէ մը 'ի վեր ընդ-
սն հիւանդութեան, խօթութիւնք որ
յառաջ բերած են զգալի վիճակ մը տը-
կարութեան և անարիւնութեան : Բաց
աստի Նորին Սրբազնութիւնն գրեթէ
տարիէ մը 'ի վեր կը տանջուի սրտային և
կրծային յուզումներով, որոցմով առա-
ւել եւս այլայլած է առողջութիւնն նո-
րա :

Սոյն այս վիճակն կը պահպանուի
և կը ծանրանայ եւս առաւել այն բա-
րոյական յուզմամբք որք յարակիցք են
զբազմանց և աշխատութեանց այն պաշ-
տաման զոր կը վարէ Նորին Սրբազնու-
թիւնն :

Հետեւաբար կը համարեմք որ Նո-
րին Սրբազնութեան դարմանուելուն և
կազդուրման էական պայմանքն պարտին
լինել բացարձակ հանգիստ և բացակա-
յութիւն 'ի գործողութեանց պաշտաման
իւրոյ, որպէս զի առաւել եւս չ'վատ-
թարանայ վիճակն հիւանդութեան :

Ի հաւատարմութիւն ասացելոցս՝ ըս-
տորագրեալքս կը դնեմք զմեր ձեռագիր
'ի ներկայս Յայտարարութիւնն յ))

11/25 Օգոստոս 1884
Կ. Պոլիս

Տօբթէօր Մահէ, (բժիշկ առողջա-
պահական և Դեսպանատան Գաղղիոյ .)

Տօբթէօր Մօրթման, (բժիշկ հի-
ւանդանոցին Գերմանիոյ, պատուիրակ
Գերմանիոյ յ'Առողջապահական Իոր-
հըրդէ) :

Բօլ տը Ռէյ	Տօբ. Ա. Սրբազնեան
Տ. Խօրասանճեան	Մ. Աղանեան
Սէրվիշեան	Միւհիկ
Չամպաքօ	Լէֆթէր
Փէշտիմալճեան	Հիւնքեարպէ յէնտ.
Աճէմեան	Սեւեան

(Երեսփոխաններէն Սուրէնեան Էֆէնտի
առաջարկութեամբ, Ատենապետ Էֆէնտի կ'ըն-
թեոնու նաեւ սոյն տեղեկագրին Ֆրանսերէն
բնագիրն :)

(Մի քանի վայրկեան խորին լուռքէն յետոյ)

ՄԵՐԵՏԵՄ-ԳՈՒԼԻ ԷՖ. — Այդ հրատարակչի
վերաբերմամբ վարչութեան կողմանէ
և է տեղեկութիւն տրուած է՝ Ժողովիս : Փա-
փաքելի է զիտնալ զայս, վասն զի Սրբազան
Պատրիարք Հայրն այդ գրոյն մէջ կըսէ թէ՝
Օգոստոսիս Սուրբանին և Կայսերական Կա-
ռավարութեան նկատմամբ յանձնարարութիւն-
ներ ըրած է առ վարչութիւնն :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Այս հրատարակչին
Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ ուղղակի Ազգա-
յին Ժողովոյս եկած է և այս մասին վարչու-
թեան կողմանէ ծանօթագիր չ'կայ :

ՄԵՐԵՏԵՄ-ԳՈՒԼԻ Ե. ԷՖ. — Ուրեմն այդ
հրատարակչոյն վրայ առ այժմ խորհելու եւ
խօսելու հօրկ չեմ տեսներ և կառաջարկեմ
Օրակարգն սննցնել զոյն :

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՖ. Կը իմաստբերի գիտնալ թէ՛ Նորին Սրբազնութիւնն արդեօք Բ. Դրան եւս ուղղած է հրատարագիր :

ԱՅՏԵԱՊԵՏ ԷՖ. — Այդ մասին Ձեր Դիւանն որ և է տեղեկութիւն մը չունի 'ի պաշտօնէ : Միայն սա չափ գիտեմք որ եթէ ուղղած ալ չէ իւր գրաւոր հրատարականն Բ. Դրանն, գոցէ այս պահուս ուղղելու վրայ է :

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՖ. — Ուրեմն կ'տաւջարեմ այդ հրատարագիրն ուղղակի վարչութեան յղել և հարցնել թէ՛ Տ. Ներոյն Պատրիարք Բ. Դրան ալ հրատարական մատուցած է թէ՛ ոչ : Պէտք է յիշել անցեալն :

ՁԵՐԱՋ Մ. ԷՖ. — Ես կ'առաջարկեմ խընդիրն Օրակարգ անցնել յանձնարարելով միանգամայն Մայր-Դիւանին որ բանակցելով ընդ վարչութեան, այս մասին հարկ եղած տեղեկութիւնք բերէ մեզ, ժողովոյս յառաջիկայ նստին :

ՍԸՎԱՃԵԱՆ Կ. ԷՖ. — Այս անկեղծ հրատարագիրոյն առջև խնդիրն խճողելու և տարրեր դոյններ տալու հարկ չեմ տեսներ եւս Պէտք է պարզապէս Օրակարգն անցնել Ս. Պատրիարք Հոր հրատարականն և ութ օրէն 'ի նիստ դումարիլ :

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՖ. — Ժողովս այսօր չ'իրնար անկախաբար նկատողութեան առնուլ այս գիրը: Կը յիշեցնեմ Ձեզ անցեալն ըսի, Երեսօրեան Տեսքը, յ'որում նմանօրինակ պարագայի մ'առջև գտնուեցանք . . . :

Նոյն իսկ խնդրոյն միակիւթիւնն նկատողութեան առնելով է որ կ'առաջարկեմ նախ վարչութեանն տեղեկութիւն տանուլ այս մասին և ապա խնդրոյն մէջ մտնել :

ՆՈՐԱՏՈՒԿԵԱՆ Գ. ԷՖ. — Յղման մասին տեղի ունեցած զիտողութիւններն անտեղի կը գտնեմ: Երբ խնդիրն Օրակարգն անցնի և Մայր-Դիւանն տեղեկութիւն ուղէ վարչութեանն, բնականաբար սա եւս յաջորդ նըստին իւր ներկայացուցիչն կ'ունենայ ժողովոյս մէջ, Հարկ է գիտնալ թէ Ազգին Պատրիարքն է որ գիր մը կը գրէ մեզ այսօր, և պատշաճօք ու յարգանայ հակառակ է աստ և անդ պտտցնել Նորս գիրն :

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՖ. — Մենք կ'իմանամք որ Ս. Պատրիարքն յանձնարարած է Խառն ժողովին իւր առ Բ. Դիւան ուղղելէ հրատարագիրն խմբագրել . ստոյգ է : Վերստին կը կրինեմ առաջարկս, պէտք է վարչութեան յղել հրատարագիրն, զի թերի է այն և հարկ է ամրոջմանայ :

Կը խնդրեմ ընդդիմախօսներէս որ այս պարագայիս մէջ Ազգային ճամբար շահերէն տարբեր տեսակէտներով չ'մտածեն և չ'պարտաւորեն զիս աւելի յառաջ երթալու :

ԱՅՏԵԱՊԵՏ ԷՖ. — Կը յիշեցնեմ Սուրենեան էֆէնտիի թէ՛ Երեսօրեանը այն հրատարագրին յանմիջական ընդունելութեան կամ մերժման մասին ո և է կարծիք չ'յայտնեցին, այլ պարզապէս զայն Օրակարգ անցնել կ'առաջարկեն, այս մասին վարչութեանն եւս հարկ եղած տեղեկութիւններն ստանալու պայմանու : Հետեւաբար չ'եմ կրնար թոյլ տալ որ օրինաւոր վիճարմութեան սահմանէն շեղուլ, անձնականութեանց նկատմամբ անհանց ակնարկութեանց տեղի տրուին :

Գալով բուն խնդրոյն, ես ալ այնպէս կը կարծեմ, ինչպէս պահ մ'առաջ յայտնեցի, թէ Նորին Սրբազնութիւնն իւր հրատարագիրն Բ. Դրան ևս մատուցանելու համար հարկ եղած հրահանգն տուած է որոյ որ անկ է :

8. Յ. ՎՐԴ. ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ — Պատրիարքական հրաժարականը ըստ Սահմանադրութեան տրամադրութեան միեւնոյն ժամանակ թէ՛ առ Բ. Դուռն և թէ՛ առ Ալլապային ժողովն կը մատուցուին : Արդ բացարձակապէս գիտնալու համար թէ՛ այս հրաժարագիրն Բ. Դրան ալ զրկուած է՞ կամ ոչ, ես եւս կը ձայնակցիմ Սուրէնեան էֆէնտիի :

8. Վ. ՎՐԴ. ՏԵՐ ՄԻՆԱՍՏԵԱՆ — Ես ալ նոյնպէս :

ՄԻՐՅԵՄ-ԳՈՒԼԻ Յ. ԷՖ. — Երբ Մայր-Դիւանն ներկայացուց մեզ Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարագիրն, ամենքս ալ Սուրէնեան էֆէնտիին ոչ նուազ ըմբռնեցինք խնդրոյն փափկութիւնն : Ճիշտ այս պատճառաւ էր որ հարցուցի ես զստաջինն թէ Վարչութեան կողմէ որ և է տեղեկութիւն տրուած է մեզ այս մասին, և երբ բացասական պատասխան առի, առաջարկեցի խնդրոյ նիւթ չընէլ զայն այժմ և յառաջիկայ նստին համար Օրակարգն անցընել : Կարծեմ թէ խնդրոյն փափկութեան առջեւ իմ հարցում և առաջարկ բաւական էին խնդիրն իւր ամբողջութեամբ յառաջիկայ նըստին բերել տալու համար, վասն զի աւելի առաջ երթալը, խնդրոյն մէջ մտնել է և իրաւունք տալէ իւրաքանչիւր Երեսփոխանի կարծիք յայտնելու, որ թէ կանխաձայն կը լինի և թէ՛ հետեւարար անստաշած :

ՄԷԼԻՔԵԱՆ Մ. ԷՖ. — Օրինական դիտողութեան մը համար խօսք կուղեմ : — Ըստ ամենայնի համամիտ եմ Սուրէնեան էֆէնտիի դիտողութեանց, բայց գալով Օրակարգի խնդրոյն, այս մասին օրինական դիտողութիւն մը ունիմ :

Արարչան Պատրիարք Հօր այս հրաժարագիրն չ'կրնար Օրակարգն անցնիլ, այլ պէտք է ըստ օրինի Ատենապետաց Դիւանին յղել և նմա անկ է քննել թէ Վարչութիւնն ի՞նչ տե-

ղեկութիւն ունի, թէ՛ Բ. Դրան ալ հրաժարական զրկուած է՞ կամ ոչ, և ըստ այնմ իւր տեղեկագիրն բերելով խնդիրն Օրակարգ անցնի : Առանց այս օրինական ձեւակերպութեանց, այժմէն կարելի չէ մեզ մտնել 'ի խնդրի :

ՁԱՅՆԵՐ — Լա՛ւ, օրինական է այդ առաջարկութիւն . կ'ընդունիմ :

ԱՏՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Որպէս կը տեսնէք, Մէլիքեան էֆէնտի կ'առաջարկէ խնդիրն ըստ օրինի յղել նախ Ատենապետաց Դիւանին 'ի քննութիւն և 'ի տեղեկագրութիւն : Եւ ըստ որում երեսփոխաններէ շատերն, ինչպէս և Դիւան օրինական կը գտնեն սոյն առաջարկն, ուստի քուէի կը դնեմ զայն, պայմանաւ որ Ատենապետաց Դիւանն ութ ատուր մէջ բերէ իւր տեղեկագիրն :

(Այս պահուս Սուրէնեան էֆէնտի խօսք կուզէ առաջարկեալ բուէարկութեան դէմ կուտնտական դիտողութեան մը համար : — Երեսփոխանք տմանք զիտեղ կուտան թէ՛ բուէարկութեան պահուս խօսք չ'տրուիր . — Աղմուկ և շփոթութիւն կը տիրեն ժողովարանին մէջ և Ատենապետ էֆէնտի կը յայտարարէ թէ՛ եթէ այսպէս շարունակեն, պիտի պարտաւորի փակել զԱտենան : Հուսկ յետոյ խօսք կուտայ Սուրէնեան էֆի լոկ կանոնական դիտողութեան մը համար :)

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՖ. — Կառավարիչու խնդիրն նախ յղել Ատենապետաց Դիւանին : Բայց այդ առաջարկն բողոքովն կը հակառակի մեր ներքին կանոնադրի ՏՆԵՂ յօդուածոյն որ կը տրամադրէ թէ՛ միմիայն պատճառաբանեալ դրերն կրնան առ այն յղուիլ (Կընթեմու ՏՆԵՂ յօդուածն :)

Արարչան Պատրիարք Հօր այս հրաժարագիրն, ինչպէս կը տեսնէք, պարզ է և չ'ընկնի որ ՏՆԵՂ յօդուածոյ տրամադրութեան ներքեւ :

(Եււմբ մը Երեսօրիսանք կ'ընդմիջեն զԱ. տենարանն և զիտել կուտան թէ հրաժարագիրը պատճառարանեալ է, ըստ որում հիւանդու- թիւն նշանակուած է հոն :)

ՁԵՐԱԶ Մ. ԷՖ. ԵՒ ԱՅԼԻՔ — Քո՛ւէ, բո՛ւէ :

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՖ. — Արդար եղի՛ք, Տեարք. հարիւրաւոր անգամ պատահած է այս ժողովոյս մէջ որ երբ Երեսօրիսան մը ճամբորդութեան, հիւանդութեան կամ այլ անձնական պատճառաւ ժողովոյս հրաժարագիր յղած է մենք ընդունած ենք զայն, իրբեւ պարզ հրաժարագիր. ի՞նչու տարբեր կշիռ գործածել Ս' Պատրիարք Հօր հիւանդութեան պատճառաւ զրկած այն պարզ հրաժարագրին համար և զայն իրբեւ պատճառաբանել՝ յղել Ատենապետաց Դիւանին :

ՁԱՅՆԵՐ — Քո՛ւէ, բուէի դրէ՛ք Մէլիբեան էֆէնտիի առաջարկն :

Մէլիբեան Մ. էֆէնտիի առաջարկն, իրբեւ օրինական, կրկնուելով 'ի բազմաց, Ատենապետ էֆէնտի բուէի կը զնէ զայն որ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻ ձայնից մեծամասնութեամբ :

Հեռուարար ԿՈՐՈՇՈՒԻ Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարագիրն յղել աւ Ատենապետաց Դիւանըն, որպէս զի բանակցելով ընդ վարչութեան, ութ օրէն իւր տեղեկագիրն բերէ ժողովին :

Սոյն բուէարկութեան մէջ ձեռնպահ կը մնան Աւետիս էֆէնտի Սուրէնեան և Ռէթէնս էֆէնտի Թաղէոսեան :

Սուաջարկութիւն Ձերազ Մ. Էֆենտիի 'ի մասին Կարողիկոսական խնդրոյ .

ՁԵՐԱԶ Մ. ԷՖ. — Օրակարգի անցնելէ առաջ, խօսք ուղած եմ կարեւոր առաջարկութեան մը համար :

Պաշտօնական հրատարակութիւններէ աւանդին ալ տեղեկացանք որ 1883 Ապրիլին Կաթողիկոսական նոր ընտրութիւն պիտի կատարուի և Հինգ ամիս միայն ունիմք մեր առջեւ : Ուստի կատարարկեմ որ այս խնդիրն ալ Օրակարգն անցնի, որպէս զի կարենամք խորհրդակցիլ և որոշել թէ՛ ի՞նչ ուղղութեան պիտի հետեւիմք ներկայ ընտրութեան առթիւ :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Արդէն Կաթողիկոսական Յանձնաժողով մ'ունիմք, որ անցեալ տարւոյ ընտրութեան գործոց առաջնորդից, բայց տակաւին ընտրութեան վերջին գործոց տեղեկագիրն բերած չէ ժողովիս : Ես այնպէս կը կարծեմ թէ պէտք է նախ Յանձնաժողովին այդ տեղեկագիրն լսել, և այնպէս նոր ընտրութեան խնդիրն անցնել Օրակարգին մէջ :

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Արդեօք Ձերազ էֆէնտի, իրբեւ առաջարկութեան տէր, կընդունի փառապան էֆէնտիի բարեփոխումը :

ՁԵՐԱԶ Մ. ԷՖ. — Ես այդ բարեփոխումը չեմ կրնար ընդունիլ նկատելի վասն զի Յանձնաժողովոյ տեղեկագիրն կրնայ ըլլալ որ յապաղի, մինչդեռ նոր ընտրութեան համար հաղիւ 4-5 ամիսներ ունիմք մեր առջեւ և հարկ է այժմէն գործի սկսիլ : Մեզ նման տկար Ազգերու համար ժամանակն դրամ է :

Յ ՈՍԿԻ ՔԼՅ. ՕՆԱՆԵԱՆ — Բայց առանց տեղեկութիւն մը ունենալու Կաթողիկոսական

Յանձնաժողովոյ կողմանէ տեղի ունեցած գործաւնութիւններէն, ինչպէ՞ս կարելի է երկրորդ անգամ խնդրոյն մէջ մտնել :

ԹՆԿԵՐԱՆ Ա. ԷՃ. — Կը յիշէ Պատ. Ժողովք թէ՛ երբ ասից յառաջ Ս. Սինօղէն Կաթողիկոսական ընտրական գործողութեան մասին 'ի պաշտօնէ տեղեկութիւն առնելու համար հարցում մ'աւղղեցի, Նուրեան էֆէնտի, որ աստ ներկայ էր, պատասխանեց թէ՛ սահմանադրուի է և չեմք կրնար ոյժ մ'այդ տեսակ տեղեկագիր մ'ուղղել, որով և իմ հարցումն ալ ց'արդ անպատասխանի մնաց :

Երկու տարիէ աւելի է որ Կաթողիկոսական խնդիրն մեր սեղանին վրայ է և կարելի չեղած վերջնական կարգադրութեան մը յանգիլ. Մայր-Աթոռն անտէր մնացած է, Աղղին պատասխանատու մարմինն այս ժողովս է, զըթամբ մեր այս տխուր վիճակին վրայ: Ուստի մեր առջև դռնուած սոյն հինգ ամուսան միջոցն օգտակարապէս գործածելու համար ես ալ ձայնակցեալ Չերազ էֆէնտիի, - կ'ոտաջարկեմ Կաթողիկոսական խնդիրն Օրակարգն անցնել և միեւնոյն ժամանակ Կաթողիկոսական Յանձնաժողովէն պահանջել իւր համարատուութեան տեղեկագիրն :

ՄԷԻՔԵՄ-ԳՈՒՈՒԻ Յ. ԷՃ. — Ես ալ կ'ընդունիմ Չերազ էֆէնտիի կողմանէ ներկայացուեալ և թնկրեան էֆէնտիէ բարեփոխեալ առաջարկն :

ՄԷԼԻՔԵԱՆ Մ. ԷՃ. — Յայտնի է թէ Կաթողիկոսական Յանձնաժողով մը կարգեցիր մենք, որ թէ՛ եւ համարատու, բայց ց'արդ իւր տեղեկագիրն չ'ըբար :

Արդ ես իբր երեսփոխան, մինչեւ որ ոյդ համարատուութեան տեղեկագիրն չ'ըսեմ, չեմ կրնար խոջով կարծիք յայտնել, մասնաւոր թէ՛ առանց այս պայմանին, վերստին 'ի խնդիր մտնել, ինչպէս կ'առաջարկէ Չերազ էֆէնտի,

թէ՛ խորհրդարանական կանոնաց և թէ՛ ողմըտութեան հակառակ է :

ՅԷԼԷԿԵԱՆ Ս. ԷՃ. — Յայտնի է թէ ասան Յանձնաժողովոյ պաշտօն իւր գործոց կենաց չափ տեւողութիւն կունենայ : Նախորդ ընտրութեան մէջ Յանձնաժողով մ'ունեցանք, բայց բռնի որ ընտրութեան խնդիրն վերջացած է, բնականաբար Յանձնաժողովոյ պաշտօնն ալ լրացած կը նկատուի : Կըսուի թէ Նա իւր համարատուութիւնն ց'արդ բերած չէ, բայց ըստ իս, ասի պատճառ մը չէ վերստին խնդրոյն մէջ մտնելու, և կրնամք այս անգամ ես նոր Յանձնաժողով մը կարգել յանձնարարելով նմա որ իւր նախորդէն ստանալով յիշատակեալ տեղեկագիրն ներկայէ ժողովին, որով խնդիրն ալ չ'երկարի :

ԱՍՅՆԵՐ — ՔՈՒՆԷ, քՈՒՆԷ :

Տ. Մ. ԵՊԻՍԿ. ԻՍՄԻՐԼԵԱՆ — Քուէ կը պահանջէք, բայց խնդիրն բուէի դնելէ առաջ, թոյլ տուէք Տեարք Երեսփոխանը որ Յանձնաժողովոյ մի անգամն ալ խօսի :

Գիտէք արդէն թէ Կաթողիկոսական Յանձնաժողովն սարբերարար բերաւ ներկայեց Չեղ նախ Կանոնական ծրագիր մը, երբք մասերու բաժնուած, որ մաս առ մաս քննուեցաւ ու բուէտրիցեալ Պատ. Ժողովոյդ կողմէ, նոյնպէս վերջին պահանջն Յանձնաժողովոյ մեծամասնութիւնն ընտրողական եզրամակի մասին տարբեր տեղեկագիր բերաւ Չեղ : Բերինք նոյն ժամայն Համագումար ժողովոյ ընտրելեաց ցանկն, հանդերձ Տեղեկագրով, և Ազգային ժողովոյ մէջ բուէտրիցութիւն կատարուելէ յետոյ, արդինք տեղեկագրուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ առ Ս. Սինօղէն Էլմլամնոյ : Արդ, այնուհետեւ կատարուած գործողութեանց ու անցից նկատմամբ, Յանձնաժողովս պաշտօնական տեղեկութեան կ'ըստուի, բայց հարկ է գիտնալ թէ 1886 ի ընտրութեան ժամանակ ալ

տեղեկագիր չէ եկած, այլ Տաճկահայոց սրտուրիակը միակ հեռագիր մը բաշտած է 'ի Պատրիարքարան, թէ « Գէորգ Կաթողիկոս ընտրուեցաւ Ազգին բացարձակ քուէովը : » Այս անգամ ալ արդիւնքը պիտի խնդրուէր, բայց դժբաղդ պարագայ մը՝ Ս. Պատրիարք Հօր հիւանդութիւնը վրայ հասնելով, արգելք եղաւ, վասն զի Պօյոյ Պատրիարքը միակ միջնորդն է Ս. Էջմիածնայ և Պատրիարքարանի յարաբերութեանց : Այս է ահա, Տեարք, Յանձնաժողովոյս տակիք բացատրութիւնն :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Սրբազան Հայր, Ձերազ էֆէնտիի կողմանէ ներկայացեալ առաջարկն, որոյ ձայնակցեցան Մէրէճմ-Գուլի և Թնկրեան էֆէնտիք բարեփոխումը մը, Ձեր կողմանէ տրուած բացատրութեանց չ'հակառակիր :

Կաթողիկոսական խնդիրը կրնայ Օրակարգըն անցնիլ, Յանձնաժողովէն տեղեկագիրը ուղեւր սլոյմանաւ, և դուք նոյն օրն կրնաք գրաւորապէս հաղորդել մեզ, ինչ որ յայտարարեցիք այսօր բանիւ բերանոյ :

ՁԱՅՆԵՐ — Բո՛ւ է, քո՛ւ է :

Հետեւաբար քուէարկութիւն կատարուելով, Ժողովն միաձայնութեամբ ԿՈՐՈՇԷ Կաթողիկոսական խնդիրն անցնել Օրակարգն և միեւնոյն ժամանակ Յանձնաժողովէն պահանջել իւր Համարատուութեան տեղեկագիրն :

Ատենական գործողութիւնք աւարտած, սակայն ժողովոյ փակման որոշեալ ժամն եւս անցած լինելով, Ատենապետ էֆէնտի ըստ առաջարկութեան երեսփոխանաց, ատեանն կը փակէ, յայտնելով թէ յառաջիկայ Նիստն պիտի գումարի Տ օրէն և Օրակարգի խնդիրներն են,

Ա. Հրաժարագիր Ս. Պատրիարք Հօր և Տեղեկագիր Ատենապետաց Գիւանի :

Բ. Տեղեկագիր Խառն ժողովոյ 'ի մասին Երուսաղիմայ պարտուց բարձման :

Գ. Խնդիր Կաթողիկոսական և Տեղեկագիր Կաթողիկոսական Յանձնաժողովոյ :

Դ. Խնդիր Երեսփ. Թ. էֆէնտի Պէկեանի (շարունակութիւն միաբանութեան) :

Ե. Տեղեկագիր Համ. Գիւանի 'ի վերայ Ելմուսայոյի 1882-83 ամի Կեդր. Սնտուկի :

Զ. Ընտրութիւն Ելմուլոյ Յանձ. Աղղոյին ժողովոյ :

Գ. Ատենադպիր	Ատենապետ
Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ	Տ. ԵՈՒՍՈՒՅԵԱՆ

Ն Ի Ս Տ Ժ Գ.

26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1884

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՈՒՆԱԼԻՔ

ԿԵՂԻՆԱԿԱՆ ԵՐԵՍՈՒՆԱԼԻՔ
ՆՅԵՂԵՍՏԱՆՔ

Ա. Վիճակ

- 1 Սիմէօն Եպս. Սէֆէրեան
 - 2 Կարապետ Վ. Բագրատունի Բ
 - 3 Վահան Վրդ. Տ. Մինասեան
 - 4 Կարապետ Քահ. Սէֆեան Բ
- Բ. Վիճակ
- 5 Խորէն Արքեպ. Նար-Պէյ
 - 6 Մատթէոս Եպս. Իզմիրլեան
 - 7 Յովհաննէս Քահ. Մկրեան Բ
 - 8 Գրիգոր » Աճէմեան

Գ. Վիճակ

- 9 Յակոբ Վ. Ա. Փափագեան
- 10 Խորէն Քահ. Փէնլիկանեան Բ 3
- 11 Ոսկի Քահ. Օնանեան
- 12

Բ. Վիճակ

- 13 Եղիշէ » Այվազեան Բ
- 14 Յովհաննէս Վ. Սըշարունի
- 15 Սահակ Քահ. Տ. Սարգսեան
- 16

Ե. Վիճակ

- 17 Յովսէփ Վարդ. Այվազեան
- 18 Գարեգին » Թաթարեան
- 19 Սուքիաս Քահ. Ստեփանեան Բ
- 20 Գարրիէլ » Խանճեան

Բ Բացակայութիւն առաջին :
2 » երկրորդ :
9 » բանաստ. պատճառաւ

ԱՅԻՄԵՐԱՆՔ
Ա. Վիճակ

- Գում-Գաբու., Կետիկ-Վաշա-
Ե. Գում-Գաբուի Ղուրս
- 21 Գրիգոր Պէրպէրեան
 - 22 Կարապետ Աղարդմանեան Բ Պ
 - 23 Բարթող Քիւրքճիւլաշեան Բ 3
 - 24 Յ. Մէրէմ-Գուլի
 - 25 Տիգրան Հիւնքեարպէյէնտ. Բ Պ
 - 26 Աւետիս Սուրէնեան
 - 27 Տօքթ. Այվազեան
 - 28 Գէորգ Այվազեան
 - 29 Յակոբ Եմէնիճեան
 - 30 Յակոբ Գուրգէն
 - 31 Խաչիկ Կամարակեան
 - 32 Միրան Խնճեան Բ 13
 - 33 Մարտիրոս Էքսէրճեան Բ
 - 34 Մանուէլ Պէշիբեան
 - 35
 - 36
 - 37

Բ. Վիճակ
Պեղիկար

- 38 Բարսեղ Հալաճեան Բ
 - 39 Յովհաննէս Բէրէտճեան
 - 40 Մելքոն Պարոնիկեան
- Եհնի-Գաբու.
- 41 Լեւոն Քարամանեան Բ Պ
 - 42 Մարուգէ Յրէնիկեան
 - 43 Պօղոս Էնքէրճեան Բ 2
 - 44 Յակոբ Պօշնակեան Բ Պ

Իսկիւտար Ս. Խաչ

- 45 Սիմէօն Ֆէլիկեան
- 46 Գարրիէլ Նորատունկեան

47 Գասպար Գասպարեան
48

Իսկիւտար Ս. Կարապետ

- 49 Միրան Պահճէգափու. Բ Պ
 - 50 Պօղոս Թորդունեան Բ 2
 - 51 Տրդատ Փափագեան
 - 52 Յակոբ Հանճեան Բ 3
- Գ. Վիճակ
Գասքմ-Բաշա
- 53 Գասպար Զերազ Բ 3

Բերա

- 54 Գրիգոր Այլմայէճեան Բ
- 55 Ղազար Հովուեան
- 56 Յարութիւն Պէլիկեան
- 57 Նշան Պօյաճեան
- 58 Վիշէն Օրմանեան Բ 2
- 59 Սինքերիմ Մանուկեան Բ 3
- 60 ՀամարձուՄագպուլե.
- 61 Մանուկ Աջանեան Բ
- 62

Միջագիղ

- 63 Տիգրան Եուսուֆեան
- 64 Մկրտիչ Գաղանճեան
- 65 Մկրտիչ Շանրմեան Բ
- 66 Ստեփան Տամատեան
- 67

Պեյգօզ Ե. Ղալաբիա

- 68 Միքայէլ Մամիկոնեան Բ 3

Գ. Վիճակ

- Քուզլուճուգ Ե. Իճատիէ
- 69 Մկրտիչ Մէղպուրեան Բ 2
 - 70 Սիօն Մաքսուտեան Բ 3

Գատրգիւղ		ԳԱՆԱՌԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՔ	Մուշ
71	Գառնիկ Յովակիմեան	Բ Պ	121 Ստեփան ֆարազեան
72	Կարապետ Հազարեան	Բ 2	Տիվրիկ
Նարբլ-Գաբու		401 Սերոբէ Ազնաւորեան	Բ 2
73	Միհրան Տէօբմէճեան	Բեօթանէա	122 Նշան Գարազաշ
Եհնի-Մանալի Սամարիոյ		402 Աւետիս Թընկրեան	Բ Պ
74	Թօփ-Գափու	Աղբիանուպօլիս	Զէյբուն Էս Մարաշ
75	Էյուպ Ս. Եղիա Էս Ս. Աստուածածին	403 Յակոբ Պարոնեան	Բ Պ
76	Գուրու-Չեղմէ	Նիկոմիդիա	123
77	Կարապետ Սրօյանեան	404 Կարապետ Ս. Էթիւճեան	Բ 3
Հիսար Էս Պոյաճի-Գիւղ		Ակն	124
78	Նոր-Գիւղ Էս Սքեհիա	405 Յակոբ Գորեան	Պաղտատ
79	Պալատ	Ղարանիսար	125 Կարապետ Սէթեան
80	Մկրտիչ Կիւմրէջեան	406 Կարապետ Երէցեան	Բ
81	Ռէթէոս Թաղէոսեան	Արաբկիբ	Տիգրանակերտ
82	Ներսէս Երէցեան	407 Կարապետ Խաչիկեան	126 Միհրան Չօւլանեան
Քարակէօմրիւկ		Բաղէշ	Վան
83	Յովհաննէս Թորոսեան	408 Արփիար Արփիարեան	127 Մարկոս Աղաբէգեանց
84	Կարապետ Փանոսեան	Պրուսա	Բ Պ
Ե. Վիճակ		409 Քրիստոստուր Ղազարոսեան	128
Սամարիա		Եղնկիա	129
85	Յակոբ Արշակ	Բ	Սէբաստիա
86	Սարգիս Աղաբէգեան	410 Կարապետ Կիւրճեան	130 Մկրտիչ Յ. Մէլիբեան
87	Յովհաննէս Նուրեան	Բ Պ	Ռուսնոգ
88	Ռուբէն Կիւմրէջկերտան	Ունսիա	131
89		111 Համբարձում Ալաճանեան	Բաբերդ
90		Բալու	132
91		412 Յովհաննէս Աշնաւորեան	Բ 3
92		Եղեսիա	133
93		413 Յակոբ Էթիւճեան	Գաղատիա
94		Մանճըլիս	134
95		Հաճըն	Ատանա
96		Երզնկա	135 Մինաս Չերազ
97		414 Ռէթէոս Պէրպէրեան	Բ Պ
98		Թէքիրտաղ	136 Մատթէոս Ալէքսանեան
99		417 Տիգրան Գ. Սինանեան	Բ 3
100		Կեսարիա	137
		Խարբերդ	Մալաթիա
		418	138 Գէորգ Վարդանեան
		119	Իգմիր
		Պալքքեներ	139
		20 Ստեփան Գօլջեան	Եգիպտոս
			440 Աբրահամ Մուրատեան

ԱՋԳԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԴՍՄՔ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ

1.	Տ.	Խորէն	Արքեպօ.	Նար—Պէյ	Ա. Արեւ-դէր
2.	»	Սիմէոն	Եպս.	Սէֆէրեան	Բ. »
3.	»	Մատթէոս	»	Իզմիրլեան	»
4.	»	Կարեգին	Վրդ.	Թաթարեան	»
5.	»	Վահան	»	Տ. Մինասեան	Ա. Արեւ-դէր
6.	»	Տաճատ	»	Ոսկանեան	Բ. »
7.	»	Յակոբ	»	Ա. Փափաղեան	»
8.	»	Յովհաննէս	»	Արշարունի	»
9.	»	Յովհաննէս	Ք.Յ.	Մկրեան	»
10.	»	Սահակ	»	Տ. Սարգսեան	»
11.	»	Սուքիաս	»	Ստեփանեան	»
12.	»	Գրիգոր	»	Աճէմեան	»
13.	»	Խորէն	»	Փէհլիվանեան	»
14.	»	Կարապետ	»	Սէթեան	»

ԱՆԴՍՄՔ ՔՍՂԱՔՕԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ

1.	Ազնաւորեան	Յովհաննէս	Էֆէնտի	»	»
2.	Այլաղեան	Տօք. Նշան	»	»	Բ. Արեւ-դէր
3.	Գրըճճըեան	Գէորգ	»	»	»
4.	Թորոսեան	Յովհաննէս	»	»	Ա. Արեւ-դէր
5.	Խըրըրեան	Գրիգոր	»	»	»
6.	Խօրասանճեան	Թովմաս	»	»	»
7.	Հաղարեան	Կարապետ	»	»	»
8.	Հալանեան	Բարսեղ	»	»	Բ. Արեւ-դէր
9.	Մաքսուտեան	Սիմոն	Պէյ	»	Ա. »
10.	Մամիկոնեան	Միքայէլ	Էֆէնտի	»	»
11.	Պապօսան	Պապի	»	»	»
12.	Սթիմարանեան	Գէորգ	»	»	»
13.	Փէշտիմալճեան	Տօքթօր Տիգլան	»	»	»
14.	Բիւրքճիսանլեան	Կարապետ	»	»	»

ՉԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՐՈՒՆ ԴՄԱՍՏՅՈՒ ԳՆԱԿՈՒ
Օ-Բ Ա. Կ Ա. Բ Գ

Ա.	Ատենական դործողութիւնք		
1.	Քացակալութիւնք		
2.	Ծանօթութիւն 'ի Գրեանէ վասն վաւերացման ժ. քննութեան		
3.	Հրածարագիր Յովնանի և Գրեանի Արշակունից		
4.	Հրածարագիր Չեքազ Մ. Ե. Ֆ. Ի. յ'անդամացութենէ ելնողական Յանձնախմբի Ս զգ. ժողովոյ		
5.	Առաջարկութիւն Մ. Ե. Ֆ. Պէրեանի վասն ընտրութեան Իրաւասութեան եւ Խնայողութեան Գրեանաց Ատենուպետաց		
6.	Առաջարկութիւն Ն. Ե. Ֆ. Ի. Յովնայեանի վասն փոխման Ժամաց Ազգ. ժողովոյ զուսարան		
7.	Պատճենագիր Ազգային Առաջնական Խորհ. ժողովոյ 'ի վաղին երուսաղիմայ պարտուց թարգման խնդրոյն		
8.	Տեղեկագիր Համարակալութեան Իրեանի 'ի վերայ ելմանցոյցի 1882-1883 ամի կեդրոնական Անտուկի		
9.	Վերահարցում Ֆէլէկեան Ս. Է. Ֆէնտիկի Պատրիարքարանի պաշտօնէի մը կողմանէ անցի' ունեցած ինչ ինչ կեղծմանց անցի'ն		
10.	Առաջարկութիւն Յ. Է. Ֆէնտիկի Մէրեէ մ-Գուլի 'ի մասին կեդրոնական վարժարանի խնդրոյն		
11.	Հրածարագիր Ամեն. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Զոր		
12.	Առաջարկութիւն Չեքազ Մ. Է. Ֆէնտիկի, Կոմիտասի կախարհական խնդրոյն		